

Služba přípravná kancelářská.**I. Podstata služby přípravné.**

Přípravnou službou kancelářskou čili kancelářskou praxí zkušební jest zaměstnání v soudní kanceláři po určitou dobu trvající a dle svého účelu přiměřeně upravené, sloužící k přípravě pro budoucí povolání jako zřízence kancelářského a k praktické přípravě pro kancelářské zkoušky (m. nař. z 18. července 1897 č. 170 ř. z.).

Přípravná služba tato jest buď:

1. pro první zkoušku kancelářskou, kterou se vykázati musí všichni, kdož dojíti chtějí nějakého místa kancelisty neb oficiála (pokud dle přechodních ustanovení od zkoušky této nejsou osvobozeni) (§ 6 odst. 1 m. n.) nebo

2. pro druhou zkoušku kancelářskou, jež tvoří podmínku dosažení některého z t. zv. míst řídicích, t. j. místa assistenta, přednosta nebo ředitele kanceláře (§ 6 odst. 2 m. n.). Srvn. čl. Zkoušky kancelářské.

II. Podmínky připuštění do služby přípravné.

Všeobecné podmínky připuštění do služby přípravné kryjí se úplně se všeobecnými podmínkami přijetí do služby státní v §§ 1—4 staré soudní instrukce ze dne 3. května 1853 č. 81 ř. z. (Srvn. i § 19 z. o. s. org.) stanovenými (§ 22 odst. 2 m. n.). Žádá se tudíž k přijetí do kancelářské praxe státní občanství, mužské pohlaví, průkaz o tělesné spůsobilosti podaný vysvědčením zeměpanského lékaře, politická a mravní zachovalost, stáří mezi 18—40. rokem a potřebná znalost jazyková. Kromě toho musí žadatel vykázati, že odbyl službu vojenskou nebo jest jí úplně prost nebo že má právo na jednoroční službu vojenskou.

Pokud jde o přípravnou službu pro druhou zkoušku kancelářskou, žádá se vedle toho i průkaz o odbytém studiu na některé střední škole na rovní stojícím (§ 22 odst. 2 a §§ 5 a 6 m. n.).

Osoby starší než 40 roků mohou býti ke kancelářské praxi jen tehda připuštěny, když jim bylo ministerstvem uděleno prominutí překročeného stáří normálního (dv. d. z 11. října 1822 č. 1899 sb. z. s.; dv. d. ze dne 14. února 1834 č. 2642 sb. z. s.).

III. Připuštění.

1. O připuštění do kancelářské služby přípravné jest nutno žádati písemnou žádostí. V žádosti té, kterou kandidát vlastnoručně má psáti, jest stručné curriculum vitae vylíčiti a k ní připojiti všecky doklady o splnění podmínek k připuštění vyhledávaných (§ 22 odst. 2 m. n.). Potřebuje-li žadatel prominutí let, může hned v žádosti této o příslušné opatření býti žádáno.

Žádost budiž podána u presidia vrchního zemského soudu. Je-li však uchazeč již ve službě státní, podej žádost svým představeným úřadem, je-li v činné službě vojenské, žádej představeným kommandem vojenským (§ 22 odst. 3 m. n.).

2. O připuštění rozhoduje prezident vrchního zemského soudu, jenž i určuje soud, u něhož praxe konána býti má (§ 22 odst. 1 m. n.). Žádost poddůstojníků, kteří jsou opatřeni certifikátem pro místa úřednická, nebo kteří sloužíce ve dvanáctém roce činné vojenské služby obdrželi od příslušného ministerstva války nebo zemské obrany povolení k praxi kancelářské se hlásiti, zamítnuta býti nesmí. O žádosti jiných žadatelů rozhoduje samostatně prezident vrchního zemského soudu předložené prů-

kazy prozkoumav (§ 22 odst. 3 min. n.). Zamítne-li žádost, lze si proti tomu stěžovati k ministerstvu spravedlnosti stížností do 14 dnů u presidia vrchního zemského soudu, jež vyřízení v odpor vzaté vydalo, podanou (§ 22 odst. posl. m. n.).

IV. Doba služby přípravné.

Služba přípravná pro první zkoušku kancelářskou obnáší 6 měsíců, pro druhou jeden rok (§ 19 odst. 2 m. n.). Osobám, které první kancelářskou zkoušku s prospěchem odbyly, zkrácena jest služba přípravná pro druhou kancelářskou zkoušku na 6 měsíců (l. c.). Při uspokojivé službě a bezvadném chování může i po uplynutí tohoto času býti presidentem vrchního zemského soudu osobě dotčené povoleno, v službě přípravné setrvati (§ 27 m. n.).

V. Upravení služby přípravné.

1. Před nastoupením služby přípravné má kandidát přísežně zaslíbiti zachovávání úředního tajemství (§ 23 odst. 1 m. n.).

Po dobu přípravné služby přísluší mu titul »kancelářského praktikanta« a je-li to vojenský poddůstojník na dovolené, připravující se pro službu civilní, »kancelářského čekatele« (§ 23 m. n.). Služba přípravná jest z pravidla bezplatná. Toliko tenkrát, když činností kancelářského praktikanta (nikoliv i čekatele) nahrazen jest soudu kancelářský pomocník, může mu býti denní mzda (diurnum) 50—80 kr. povolena (§ 28 m. n.).

Ohledně zákazu vedlejších zaměstnání platí pro osoby v přípravné službě kancelářské stojící předpisy dané pro úředníky soudní (§ 48 s. instr. z r. 1853 a § 32 m. n.).

2. Služba přípravná pro prvou kancelářskou zkoušku má býti konána po 3 měsíce v kanceláři soudu okresního a po 3 měsíce v kanceláři soudu sborového; pro druhou zkoušku předepsáno jest zaměstnání po 3 měsíce u soudu okresního, 5 měsíců u soudu sborového a 4 měsíce ve službě výkonné. Byla-li služba přípravná pro druhou zkoušku na 6 měsíců zkrácena, poněvadž kandidát již prvou zkoušku kancelářskou s prospěchem odbyl, třeba ztráviti 2 měsíce v kanceláři soudu sborového a 4 měsíce ve službě výkonné (§ 25 odst. 2 m. n.).

3. Účelem kancelářské praxe jest průprava pro budoucí činnost v soudní kanceláři a pro složení zkoušky. Má tedy kancelářským praktikantům i čekatelům býti poskytnuta možnost, aby se se všemi obory kancelářské služby a se všemi úkony služebními zamýšleného svého budoucího povolání obeznámili (§ 25 odst. 3 m. n.).

Cíli tomu slouží předpis, dle něhož mají osoby zmíněné po dobu, pokud jsou přiděleny orgánu výkonnému, jej při všech mimosoudních úkonech provázeti a tak ve službě výkonné se cvičiti, cíli tomu slouží i t. zv. cvičné kursy, které podle nařízení presidia vrchního zemského soudu se u jednotlivých sborových soudů odbývají a na nichž každý kancelářský praktikant nebo čekatel může vzíti účast.

V kursech těchto půl roku trvajících, jež stojí pod řízením soudcovského úředníka presidiem vrchního soudu určeného, a v nichž vyučování jest svěřeno spůsobilým úředníkům kancelářským, probírá se v prvních třech měsících látka pro prvou kancelářskou zkoušku, v druhých třech měsících látka pro zkoušku knihovní.

Následkem toho mohou praktikanti (čekatelé) kancelářští, kteří se kursů těchto účastní, žádati, aby jim bylo presidiem vrchního zemského

soudu dovoleno, by se v soudní kanceláři (okresního nebo sborového soudu) toliko po 3 měsíce, ostatní však čas v úřadě knihovním zaměstnávali (§ 51 odst. 1—3 m. n.).

4. Všeobecné řízení přípravné služby kancelářské přísluší při okresních soudech přednostovi soudu, při soudech sborových řiditeli nebo inspektoru kancelářskému. Zvláštní řízení služby této náleží onomu úředníku kancelářskému nebo výkonnému, kterému jest kanc. praktikant (čekatel) přidělen. (§ 24 m. n.) Po skončení přípravné praxe má osoba, které všeobecné řízení přísluší, dohodnout se s osobou vykonávající řízení zvláštní, vydati vysvědčení o docíleném úspěchu kancelářského praktikanta (čektele), jež obsahuje i dobré zdání o jeho schopnosti, spůsobilosti, pili a chování v úřadě i mimo úřad (§ 26 m. n.). Súčastnil-li se kanc. praktikant (čekatel) i cvičných kursů, vyznačí se, zdali a s jakým výsledkem kursy tyto navštěvoval (§ 51 odst. 4 m. n.).

Vysvědčení tato spojují se sešitím a zapečetěním presidiem sborového soudu prvé stolice v jedinou listinu, která se presidentovi vrchního zemského soudu předkládá (§ 26 m. n.).

VI. Disciplinární nakládání kancelářskými praktikanty a čekateli.

1. Jestli kancelářský čekatel poruší povinnosti zaslíbené, je-li ve službě nedbalý, neposlušný nebo vzdorovitý, nebo se neslušně mimo službu chová, oznámí se to představenému kommandu nebo úřadu vojenskému. Pokud bezpečnost nebo vážnost úřadu nebo zájem služby toho žádá, může býti osoba ta prozatím, dokud nedojde příslušné opatření představeného vojenského úřadu, z přípravné služby kancelářské odstraněna (§ 29 m. n.).

2. Pokud jedná se o kancelářské praktikanty, mají býti, porušují-li povinnosti způsobem ad 1. uvedeným, napomenuti, a neprospívá-li napomenutí toto nebo dopouští-li se praktikant těžkého porušení povinností svých, může president vrchního zemského soudu jej z přípravné služby u podřízených svých soudů vyloučiti, proti čemuž tento ve 14 dnech stížnost na ministerstvo spravedlnosti podati může. V případech zvláště těžkých může k návrhu presidia vrchního zemského soudu ministerstvo spravedlnosti vyloučení ze služby přípravné u rakouských soudů vůbec vysloviti (§ 30 m. n.).

3. Trestní stíhání kancelářského praktikanta nebo zájem služby může vyhledávati i toho, aby byl týž prozatím ze služby své odstraněn. V příčině té platí následující:

a) je-li proti kanc. praktikantu zavedeno trestní vyšetřování pro skutek, který přijetí do státní služby vylučuje, nebo vzat-li jest pro jakýkoli delikt v trestní vazbu vyšetřovací nebo upadne li v konkurs, musí z úřadu svého býti suspendován. (Soud trestní, jenž vyšetřování zavede nebo vazbu uvalí, jakož i soud civilní, který konkurs vyhlásí, má o tom ihned z povinnosti úřední učiniti oznámení přednostovi soudu, u kterého jest kanc. praktikant zaměstnán.)

b) Je-li proti kanc. praktikantu zavedeno trestní vyšetřování pro jiný delikt, než který přijetí do služby státní překáží, aniž by byla uvalena vazba vyšetřovací nebo žádá-li toho bezpečnost nebo vážnost úřadu nebo zájem služby, aby ze služby byl odstraněn, může býti na něho suspense uvalena.

Suspensi (ad *a* a *b*) vysloviti může jak představený soudu, u kterého kanc. praktikant ve službě se nachází, tak i představené presidium sborového soudu I. instance i presidium vrchního zemského soudu. Nebyla-li suspence uvalena presidiem vrchního zemského soudu, lze si proti dotčenému opatření do 14 dnů stěžovati, aniž by však tím výkon suspence se zdržoval. Po dobu suspence nevyplácí se praktikantu kancelářskému mzda dříve povolená (§ 31 m. n.).

Služba přípravná soudcovská.

I. Pojem.

Soudcovskou službou přípravnou nazývá se zaměstnání u soudů, pokud se týče u státního zastupitelství, advokáta nebo finanční prokuratury, mající za cíl poznání veškeré obory praktické služby justiční a připravit se tak pro praktickou zkoušku i pro budoucí právnické povolání.

Osoby v přípravné službě soudcovské stojící jsou buď ve svazku soudní služby státní nebo stojí mimo něho. K prvním náležejí auskultanti (ovšem pokud neodbyli zkoušku soudcovskou), k druhým patří všichni, kteří z jakéhokoli důvodu si přijetí do soudní přípravné služby vymohli. Posléz jmenovaní nazývají se právními (soudními) praktikanty (srvn. článek: Praktikanti právní).

V užším slova smyslu zove se přípravnou službou soudcovskou jen zaměstnání oněch, kteří konají soudní praxi, aby se státní službě soudcovské věnovali nebo aby mohli složit zkoušku soudcovskou. Předmětem tohoto pojednání jest přípravná služba soudcovská v tomto omezenějším smyslu.

Předpisy přípravnou službu upravující obsaženy jsou v §§ 4 násl. z. o s. org. a min. nař. ze dne 15. srpna 1897 č. 192 ř. z.

II. Přípuštění ke službě přípravné.

1. Podmínkou přijetí do přípravné služby soudcovské jest odbytí studií právnických a státněvědeckých na některé universitě rakouské a složení tří státních zkoušek (cís. nař. ze dne 10. října 1854 č. 262 ř. z. a § 4 posl. odst. z. o s. org.).

Dle nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 21. května 1898 č. 11996 (věstn. min. spr. č. 15) mohou však až na další opatření do přípravné služby soudcovské býti přijímáni také kandidáti, kteří odbyli toliko zkoušku historickou a judiciální. Přijetí jich se pokládá však za závislé na podmínce, že bude třetí zkouška státní složena do 6 měsíců po nastoupení do soudní praxe. Bylo-li by složení zkoušky této bez důvodu přes lhůtu onu protahováno, má býti právní praktikant nebo auskultant ze soudní služby propuštěn. (V ostatním srvn. čl. Praktikanti právní.)

2. Za přijetí do přípravné služby soudcovské nutno zakročiti žádostí na presidium vrchního zemského soudu řízenou. V žádosti té jest udati, zamýšlí-li se kandidát věnovati stavu soudcovskému nebo jinému povolání právnickému (§ 16 odst. 2 z. o s. org.). Kdo jen na základě dvou zkoušek státních k přípravné službě přípuštěn býti chce, musí vždy ve své žádosti prohlásiti, že se chce věnovati úřadu soudcovskému nebo odbytí soudcovskou zkoušku (srvn. cit. nař. z r. 1898). K žádosti připojiti jest doklady uvedené podmínky přijetí do praxe soudní vykazující (maturitní vysvědčení, absolutorium, vysvědčení o státních zkouškách).

3. O přípuštění k přípravné službě soudcovské rozhoduje president vrchního zemského soudu. Proti odmítnutí přísluší žadateli rekurs na